

PLÁNĚ: BUDOUCNOST VÝBĚHU A UBIKACÍ PRO KONĚ PŘEVALSKÉHO

Koně Převalského jsou erbovními zvířaty Zoo Praha. Ta vede jejich plemennou knihu, koordinuje Evropský chovný program (EEP) a dlouhodobě se stará o jejich reintrodukcii do původní domoviny, mongolských stepí. V současnosti však v areálu zoo návštěvníci koně nespátří – i kvůli rekonstrukci jejich výběhu je většina stáda umístěna v chovném zařízení v Dolním Dobřejově, čtyři koně navíc obývají nový výběh na pražských Dívčích hradech. Do Zoo Praha se koně Převalského vrátí nejdříve na jaře 2024.

Důvody pro rekonstrukci

Původní stáje koní Převalského v Zoo Praha, které v půlkruhu obepínaly vodojem užitkové vody, musely být v roce 2021 odstraněny. Pravidelná preventivní kontrola stavebně-technického stavu totiž odhalila v konstrukci krovu přítomnost tří druhů dřevokazných hub. Stáje navíc musely uvolnit místo pro rozšíření kapacity tohoto vodojemu, jehož nový půdorys do ubikace koní zasáhl.

V neposlední řadě souvisí přestavba i s dlouhodobým plánem, podle kterého se bude postupně přetvářet horní část zoo od vrchní stanice lanovky až po tzv. Oboru. První částí je právě výběh koní Převalského a následně na něj navazující výběh velbloudů.

Ze všech výše uvedených důvodů se v květnu 2021 pražští koně přestěhovali do chovné stanice v Dolním Dobřejově. Vzhledem k faktu, že čtyři koně z Dolního Dobřejova už od dubna téhož roku navíc obýdli výběh na Dívčích hradech v Praze 5, lidé tak ani během rekonstrukce nepřicházejí o možnost koně vidět.

Koncept urbanistického řešení

Tradice chovu a lokalita v Zoo Praha jsou do jisté míry zavazující. Takto významný druh, jehož chovu vyhovuje podloží z částečně zvětralé břidlice překryté šterkopisky usazenin pravěké řeky, má svou roli i z hlediska orientace návštěvníků v zahradě. Ti tak koně i v budoucnu naleznou na nejvyšším místě zoo, vedle horní stanice lanovky.

Zadáním bylo vytvořit návrh nových stájí se šesti propojenými boxy, částečně krytými odstavnými dvorky, hospodářským zázemím (se seníkem a místem pro kontejnery na hnůj) a zázemím pro zaměstnance. Součástí zadání bylo zpracovat několik variant umístění celého komplexu. Z předložených variant byla nakonec vybrána ta, která zasazuje stáje pod vodojem níže po svahu. Zásahy do stávajícího výběhu tak budou minimální.

Vzhledem k častým transportům koní je klíčové i dopravní napojení expozice. To je vedeno přes hlavní cestu na hřebeni od stanice lanovky směrem k tzv. Oboře.

Architektura expozičního celku

Objekt samotných stájí je jednoduchá přízemní stavba obdélníkového půdorysu s podélnou osou orientovanou v severojižním směru. Stáje budou stát na rozhraní hlavního a odstavného výběhu. Střecha bude vegetační, osázená polopouštními druhy rostlin.

Koně Převalského jsou vlivem podnebí ve své domovině přizpůsobeni extrémním výkyvům teplot. Vlastní stáj proto není vytápěná. Bude mít pouze možnost přitopení sálavými elektrickými panely v případě extrémních mrazů nebo v době narození hříbat. Přirozené osvětlení stáje zajišťují střešní světlíky. Počítá se s tím, že koně

víceméně celoročně dávají přednost pobytu venku. Hlavní výběh se rovněž vlivem přestavby zvětší na úkor vedlejšího, odstavného výběhu.

V jižní části objektu bude část určená zaměstnancům, chovatelům a kurátorovi. Nebude v ní chybět šatna, přípravná a tzv. denní místnost. Směrem k hospodářskému dvorku bude umístěn seník s týdenní zásobou krmiva, bezprostředně vedle něj pak i rampa na odvoz hnoje.

VIZUALIZACE MATERIÁLOVÉHO ŘEŠENÍ VÝBĚHU KONĚ PŘEVALSKÉHO

Zeleň

Jako v každé zoologické expozici bude mít i zde zeleň důležité místo a funkci. Scénická a klimatická úloha zeleně je nezastupitelná. Ve výbězích bude proto stávající i dosazená zeleň ochráněna. Při posunu oplocení ve prospěch hlavního výběhu budou nyní vzrostlé stromy také zachovány a zapojeny do kontextu krajinného řešení.

Samostatnou kapitolou je výsadba kolem vodojemů a na střeše stájí. Ty budou, jak už bylo zmíněno výše, osázeny směsicí pouštních a polopouštních rostlin střední Asie.

Zde bude zásadní skladba sortimentu nejen s ohledem na biotopy, ale zároveň taková, aby vytvořila iluzi nepřehledné krajiny, a tím esteticky zakryla hospodářský dvorek.

Další expoziční stavby a jejich obyvatelé

Z návštěvnického i chovatelského hlediska je nepochybně dobrou tradicí Zoo Praha neomezovat expozice vlajkových druhů pouze na ně samotné. Stejně jako budou v novém Pavilonu goril vedlejší výběhy věnované kočkodanům či kaloňům, i přestavěné Pláně poslouží svým prostorem pro další středoasijskou faunu.

Jejím nejvýraznějším zástupcem bude manul. Tato malá kočkovitá šelma se vyznačuje dlouhou srstí a skrytým způsobem života. Ubikace manulů bude navazovat na jižní stranu vodojemu a bude mít podobu dvou voliér. Mimo to vznikne po jejich boku domek s terárií pro drobné pouštní hlodavce či plazy. Mezi nimi nebude chybět ani bájný olgoj chorchoj.

Trojúhelník doplňkových staveb uzavře autentická jurta. Tradiční obydlí kočovných kmenů přispěje k návštěvnickému dojmu a představí oblast v širším kulturně geografickém kontextu.

Předpokládaný plán

V červnu 2022 bude vypsáno výběrové řízení na stavbu. Pokud půjde vše podle plánu, stavět by se mohlo začít už v létě téhož roku. Předpokládaná doba stavby by neměla přesáhnout jeden rok, a tak na konci léta 2023 by mohla být expozice dostavěna. S přihlédnutím k časové rezervě je očekávaným nejbližším možným termínem návratu koní Převalského do Zoo Praha jaro 2024.

I po návratu části stáda do Zoo Praha budou koně obývat jak Dívčí hrady, tak výběhy v Dolním Dobřejově. Na pahorku nad pražským Smíchovem totiž koně pomocí spásání travního porostu umožňují návrat původních společenstev rostlin a živočichů, mimo jiné také přispívají k oživení této historické lokality. Dolní Dobřejov bude i nadále plnit svou funkci chovné a aklimatizační stanice sloužící mimo jiné i při transportech koní do Mongolska.